

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 1230-5057

**STUDIA Z DZIEJÓW
ROSJI I EUROPY
ŚRODKOWO—
WSCHODNIEJ** tom XLII

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII
ZAKŁAD DZIEJÓW EUROPY XIX I XX WIEKU

STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

TOM XLII

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

2007

<http://rcin.org.pl>

Publikacja dofinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Komitet Redakcyjny

ALEKSANDER ACHMATOWICZ, WIESŁAW BALCERAK, HENRYK BUŁHAK,
MAREK K. KAMIŃSKI, JERZY KŁOCZOWSKI, ANDRZEJ KORYN,
MACIEJ KOŹMIŃSKI, PIOTR ŁOSSOWSKI (redaktor), WOJCIECH MATERSKI,
ANDRZEJ NOWAK, WITOLD SZULC, MIECZYŚLAW TANTY,
ROMAN WAPIŃSKI, ROMUALD WOJNA, MICHAŁ J. ZACHARIAS,
ELŻBIETA ZNAMIEROWSKA-RAKK (sekretarz redakcji), JANUSZ ŻARNOWSKI

Adres Redakcji
Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa

Okładkę projektowali
ANNA i LESZEK KAĆMOWIE

© Copyright by
Wydawnictwo Naukowe *Semper*, Warszawa 2007

© All rights reserved

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa,
tel./fax: (+48 22) 828 49 73
e-mail: redakcja@semper.pl
<http://www.semper.pl>
<http://www.semper.istore.pl>

PL ISSN 1230-5057
Nakład 350 egz.

Printed in Poland

<http://rcin.org.pl>

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Wojciech Szczępański, Znaczenie katolicyzmu dla odrodzenia narodowego Albańczyków i budowy przez nich własnego państwa (druga połowa XIX — początek XX w.) The Significance of Catholicism for Albanian National Renaissance and the Construction of the Albanian State (Second Half of the Nineteenth Century — Early Twentieth Century) Значение католицизма для национального возрождения албанцев и строительства ими собственного государства (вторая половина XIX — начало XX века)	5
Aistė Morūnaitė – Lazauskienė, Rola mniejszości narodowych na Litwie w tworzeniu samorządów lokalnych w latach 1918–1919 The Participation of National Minorities in the Establishment of the Local Self-government in Lithuania (1918–1919) Участие национальных меньшинств в Литве в образовании местных самоуправлений в 1918–1919 гг.	17
Joanna Gierowska – Kałłaur, Polacy i Białorusini we wzajemnych opiniach w latach 1918–1921 Poles and Byelorussians in Mutual Opinions. 1918–1921 Поляки и белорусы во взаимных представлениях в 1918–1921 годах	35
Piotr Puzel, Proklamowanie Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej The Proclamation of the Byelorussian Socialist Soviet Republic Провозглашение Белорусской Советской Социалистической Республики	67
Aleksandra J. Leinwand, Organizacja i funkcjonowanie propagandy bolszewickiej podczas wojny polsko-sowieckiej 1919–1920 The Organisation and Functioning of Bolshevik Propaganda during the Polish–Soviet War. 1919–1920 Организация и функционирование большевистской пропаганды во время польско-советской войны 1919–1920 гг.	95
Michał Jarnicki, W „Republice Nauczycieli”. Ewolucja stosunków politycznych na Rusi Zakarpackiej w dobie autonomicznej 1938–1939 In “The Republic of Teachers”. The Evolution of Political Relations in Subcarpathian Rus’ during the Autonomy Period, 1938–1939 В „Республике Учителей”. Эволюция политических отношений в Закарпатской Руси в период автономии 1938–1939 гг.	137
Jędrzej Paszkie wi c z, Grecja we włoskich relacjach dyplomatycznych i propagandowych w latach 1939–1940 Greece in Italian Diplomacy and Propaganda in 1939–1940 Греция в итальянских дипломатических и пропагандистских отношениях в 1939–1940 годах	153
Ewa Suto ska, Stany Zjednoczone i problem polski (czerwiec–grudzień 1941 r.) The United States of America and the Polish Question. June–December 1941 Соединенные Штаты и польская проблема, июнь–декабрь 1941 г.	169
Elżbieta Znamie rowska – Rak k, Związek Sowiecki wobec planów federacyjnych państw bałkańskich (1942–1948) The Soviet Union and the Federation Plans of the Balkan States (1942–1948) Советский Союз перед лицом федеративных планов балканских государств (1942–1948)	205

MATERIAŁY I DOKUMENTY

Piotr Eberhardt, Główne fazy rozwoju ukraińskiej myśli geopolitycznej	221
Piotr Łosowski, Raporty Gilberta Redferna pisane z Wilna w okresie styczeń–kwiecień 1940 r.	239
Dariusz Miszewski, Poglądy Klaudiusza Hrabyka na rolę i miejsce Polski w Europie Środkowej po zakończeniu drugiej wojny światowej	261
Anna Zapalec, Metody i środki propagandy prowadzonej przez Tarnopolski Obwodowy Komitet Komunistycznej Partii (bolszewików) Ukrainy w okresie 1939–1940	275

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Henryk Bartoszewicz, O potrzebie publikowania polskich dokumentów dyplomatycznych. W związku z publikacją Polskie dokumenty dyplomatyczne 1939 styczeń–sierpień, redaktor Stanisław Żerko, współpraca Piotr Długołęcki, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2005, ss. 896	287
Adam Bosicki, Sowieologia polskiej emigracji. W związku z książką Tadeusza Wolszy <i>Za żelazną kurtyną. Europa Środkowo-Wschodnia, Związek Sowiecki i Józef Stalin w opiniach polskiej emigracji politycznej w Wielkiej Brytanii 1944/1945–1953</i> , Warszawa 2005, ss. 288	293

* * *

M. Ustrzycki, Ziemianie polscy na Kresach 1864–1914. Świat wartości i postaw, Wydawnictwo Arcana, Kraków 2006, ss. 406 — Tadeusz Epsztajn	299
J. Rubacha, Bułgarski sen o Bizancjum. Polityka zagraniczna Bułgarii w latach 1878–1913, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2004 — Andrzej Malinowski	304
A. Malinowski, Kwestia macedońska w Bułgarii w latach 1878–1918, Wydawnictwo Mado, Toruń 2006 — Jarosław Rubacha	307
O. B. Mozochin, Prawo na riepriessyi. Wniesudiebnyje poñnomoczija organow gosudarstwiennoj biezopasnosti (1918–1953), izd. „Kuczkowo pole”, Moskwa–Żukowskij 2006, ss. 480 — Romuald Wojna	312
W. J. Spahr, Generałowie Stalina, przełożył Józef Kozłowski, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2001 — Remigiusz Meneš	317
E. Znamierowska-Rakk, Federacja Słowian południowych w polityce Bułgarii po II wojnie światowej. Korzenie. Próby realizacji. Upadek, Wydawnictwo Neriton; Instytut Historii PAN, Warszawa 2005 — Mieczysław Tańty	320
Represje sowieckie wobec narodów Europy 1944–1956, pod red. A. Adamczyka, D. Roguta, Wydawnictwo ATENA, Żelów 2005 — Andrzej Kobus	322

IN MEMORIAM

Leszek Jaśkiewicz (1945–2005) — Mieczysław Tańty	327
Antoni Giza (1947–2005) — Andrzej Malinowski	329

ŻYCIE NAUKOWE

Posiedzenia Zakładu Dziejów Europy XIX–XX w. w IH PAN w Warszawie (1 październik 2005 – 30 września 2006)	331
--	-----

AUTORZY ARTYKUŁÓW I ROZPRAW

Dr Wojciech Szczepański — adiunkt w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dr Aistė Morkūnaitė-Lazuskiė — adiunkt w Uniwersytecie w Szawlach (Litwa)

Dr Joanna Gierowska-Kałaur — adiunkt w Instytucie Historii PAN; adiunkt w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego

Mgr Piotr Pyzel — doktorant w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Dr Aleksandra J. Leinwand — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Dr Michał Jarnecki — adiunkt w Uniwersytecie Adama Mickiewicza, Filia w Ostrowie Wielkopolskim

Dr Jędrzej Paszkiewicz — adiunkt w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dr Ewa Cytowska — Warszawa

Dr hab. Elżbieta Znamierowska-Rakk — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie